

Карапулько Христина Олегівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н. Русін В. М.

УПРАВЛІННЯ ЗАЛИШКАМИ КОШТІВ НА ЄДИНОМУ КАЗНАЧЕЙСЬКОМУ РАХУНКУ В СИСТЕМІ КАЗНАЧЕЙСТВА

Ефективне управління наявними фінансовими ресурсами держави та органів місцевого самоврядування одне із найважливіших завдань системи управління публічними фінансами. Саме від такого управління залежать можливості фінансування видатків бюджетів в межах наявних коштів. Одну із провідних ролей у цьому процесі відведено органам Державної казначейської служби України.

Реалізація функції управління бюджетними потоками держави стала можливою через консолідацію фінансових ресурсів на єдиному казначейському рахунку [1]. Єдиний казначейський рахунок консолідує кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, коштів інших клієнтів, обслуговування яких здійснюється органами Казначейства України та регламентується законодавством [2]. Отже, запровадження єдиного казначейського рахунку, на який зараховуються державні доходи і з якого здійснюються видатки, дозволяє органам казначейства мати вичерпну інформацію про стан державних фінансів, а отже, володіти фінансовими важелями макроекономічного регулювання [1].

Залишок коштів на єдиному казначейському рахунку постійно змінюється, під час надходжень податків та інших обов'язкових платежів до державного і місцевих бюджетів збільшується і знижується під час пікових навантажень за видатками відповідних бюджетів [3]. Динаміка залишку коштів на єдиному казначейському рахунку (табл. 1) демонструє коливання по роках та по місяцях у роках. Це підтверджує важливість управління наявними залишками, щоб не допустити випадків неможливості провести необхідні видатки з рахунків Казначейства України.

Динаміка залишку коштів Єдиного казначейського рахунку, млрд грн

Роки	Місяці											
	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень
2003	0,45	1,81	1,64	0,9	0,74	1,18	0,59	0,34	0,75	2,51	3,09	4,48
2004	2,21	4,01	5,43	5,65	4,75	5,57	9,65	13,2	15,2	12,9	9,6	8,7
2005	4,95	6,75	6,96	6,87	5,34	7,68	5,55	7,8	10,3	8,27	7,15	27,4
2006	17	19,5	19,4	16,3	15,1	16,4	13,8	13,3	16,1	15,1	13,8	15,1
2007	9,08	11,2	13,8	14,9	14,5	16,6	13,7	15,5	17,1	13,2	13,3	15,2
2008	4,38	10	14,1	15,6	12,4	18,1	14,4	14,2	19,2	15,9	11,4	17
2009	7,71	7,95	5,99	5,45	3,36	4,97	4,13	2,58	6,58	3,54	3,31	3,29
2010	1,06	1,84	1,33	5,41	6,31	5,48	7,35	8,71	13,8	8,75	5,75	10,9
2011	2,72	6,04	7,76	6,16	9,44	17,2	7,8	8,18	11,1	6,31	5,33	6,22
2012	2,06	4,25	4,7	5,73	5,64	7,88	5,63	3,64	6,61	2,31	1,76	8,83
2013	0,46	4,05	2,77	3,58	3,77	4,11	3,75	3,92	3,99	4,07	0,41	1,2
2014	1,74	4,72	3,59	3,96	3,81	8,05	3,73	6,57	13,4	10,1	8,48	6,77
2015	3,01	8,79	14,6	26,7	23,6	27,7	25,4	33,3	45,9	47,1	43,6	48
2016	9,02	16,7	16,8	21	16,2	18,4	18	11	23,8	13,5	15,9	27,6
2017	14,3	34,9	34,1	32,8	31,1	43,9	45,1	44,1	63,2	60	48,6	54,1
2018	5,1	20,1	9,85	8,31	5,55	11,5	9,39	2	27,1	21,4	14,6	17,2
2019	9,86	11,9	8,2	14,9	36,9	29,5	13	49	61,8	61,6	53,1	0

*Складено автором на основі даних [3]

Тому, з метою ефективного управління залишками коштів Єдиного казначейського рахунку в органах Державної казначейської служби України утворюються спеціальні структурні підрозділи. Таким спеціалізованим підрозділом на сьогоднішній день є Управління ліквідності та казначейських операцій. Відповідно до покладених завдань Управління ліквідності та казначейських операцій виконує такі основні функції:

1. Здійснення щоденного та щомісячного моніторингу та прогнозу фінансових потоків держави за складовими в межах поточного місяця.
2. Здійснення щомісячного прогнозу фінансових потоків держави до кінця року за складовими.
3. Підготовка та надання керівництву щоденних інформаційно-аналітичних матеріалів, пов'язаних з фінансовими потоками держави.

4. Підготовка таблиці основних показників виконання загального фонду державного бюджету у поточному році.

5. Здійснення щоденного моніторингу фактичного та очікуваного виконання загального фонду державного бюджету.

6. Здійснення прогнозування динаміки ЄКР та його складових, та аналізу динаміки змін складових ЄКР з урахуванням даних Відділу бюджетних надходжень та електронного адміністрування податків щодо прогнозних показників надходжень загального фонду державного бюджету (у розрізі днів, тижнів поточного та наступного місяців, місяців року, року в цілому як).

7. Формування орієнтовного розрахунку потреби в фінансовому ресурсі для захищених, соціально-спрямованих, інших незахищених видатків державного та місцевих бюджетів та платежів інших клієнтів.

8. Здійснення аналізу структури активів та пасивів Казначейства [5].

Отже, органи Державної казначейської служби України проводять масштабний обсяг робіт з метою забезпечення ефективного управління залишками коштів Єдиного казначейського рахунку. Така діяльність органів Казначейства України дає можливість вчасно проводити платежі за зобов'язаннями клієнтів казначейства, що в свою чергу забезпечує належне фінансування реалізації функцій держави.

Література:

1. Стоян В. І., Русін В. М. Казначейська система виконання бюджету: навчальний посібник / Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 372 с.
2. Положення про єдиний казначейський рахунок: Наказ Державного казначейства України № 122 від 26.06.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0594-02/print>.
3. Русін В. М. Фактори впливу на залишки коштів Єдиного казначейського рахунку. *Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців і практиків*: збірник тез доповідей Другої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (Тернопіль, 11 квітня 2016 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2016. С. 97–101.
4. Динаміка Єдиного казначейського рахунку за 2003–2019 рр. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/kaznachejstvo-informuye/dinamika-yedinogo-kaznachejskogo-rahunku>.
5. Положення про Управління ліквідності та казначейських операцій Державної казначейської служби України: Наказ Державної казначейської служби України № 266 від 19.09.2016 р. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/pro-kaznachejstvo/organizacijna-struktura/upravlinnya-likvidnosti-ta-kaznachejskih-operacij>.